

Femsjö kyrka

Kortfattad historisk beskrivning

Medeltidskyrkans historia ej funnen inför denna uppställning. Kyrkan var byggd delvis av sten, delvis av trä

- 1563 Kyrkan plundras under nordiska sjuårskriget
- 1579 Prästen bortföres av danskarna
- 1663 Den mindre kyrkklockan omgjutes
- 1681 Storklockan anskaffas
- 1727 Kyrkkassan på 625 riksdaler stals
- 1736 Omfattande ombyggnad. Kyrkan göres större, västra gaveln och norra långsidan rivs och nya utanförliggande murar utföres
- 1744 Utökad altartavla och ny predikstol
- 1745 Lilla kyrkdörren tas upp, vapenhus byggs till på södra sidan
- 1749 Takmålningar av Peter Edberg
- 1860-talet Kyrkan genomgår en omfattande renovering, fönstren förstoras, nytt golv, altarprydnaderna avlägsnas, ett 2,5 högt fönster tas upp
- 1876 Kyrkogården tillbyggs 8 meter
- 1890 2 st värmeapparater inskaffas. En nära altaret och en i tvärgången
- 1903 Kyrkogården mot norr anlades.
- 1913 Värmekaminerna byts mot värmeugn
- 1942 Korfönstret göres mindre, altarprydnaderna flyttas tillbaka efter en omfattande renovering. Ny värmeledning, pannhus väster om kyrkan. Nya golv i kyrka och sakristia, trossfyllning i golv och innertak. Nya innanfönster, korbänkar och altarring byggs om, gången breddas och de två främsta bänkarna tas bort. Det gamla fönstret väster om sakristian tas upp
- 1952 Mekanisk klockringning installeras
- 1961 El-värme installeras
- 1969 Nytt spåntak av kreosotimpregnerade spån
- 1971 Ny utv. puts och avfärgning
- 1975 Rengöring av takmålningar
- 1978 Konservering av takmålningar
Målning av tak under läktare, 36 bänkar, läktarbröstning, 2 st korbänkar, altarrundel, orgelfasad och underdel av predikstol
- 2002 Läcka i skarv mellan långskepp och torn
- 2002 Kyrkogården får väg och grind mot församlingshem
- 2005 Spåntak behandlat med dalbränd tjära
- 2005 HWC tillkom i kyrkan, avlopp anslutes till församlingshemmets.
- 2007 Takkrona flyttas något framåt i kor för bättre belysning till kör.

II.1- 31 Femsjö Prästgård

1858 Prästgården byggdes
1967 Alla fönster byttes
1999 Ny köksinredning
1999-2001 Utvändig målning

II.1-32 Femsjö Elias Friesmuséet

Byggnadsår okänt.
Femsjö Hembygdsförening ansvarar för underhållet

II.1-33 Femsjö ,Mangelbod /Tvättstuga

Byggnadsår okänt
Ägs av lansbygdsföreningen
Byggnaden har också i någon tidsperiod använts som kyrkstall
Lansbygdsföreningen ansvarar för underhållet

II.1- 34 Femsjö , jordkällare

Byggnadsår okänt

II.1-35 Femsjö , församlingshem

1978 Församlingshemmet uppföres . Byggsats från Hultfredshus AB.
1996 c:a Parkett omslipas
1999 Utvändig målning
2000 Utloppsfläkt installeras
2001-2002 Utvändig målning utföres

II.1-36 Femsjö kyrkstall

Byggnadsår okänt

II.1-37 Femsjö förråd

1960-tal Byggnaden uppföres av byggmästare B.,Brodin ,Bäck.

Femsjö kyrka – övergripande kulturhistorisk bedömning

Femsjö kyrka har troligen medeltida ursprung. Under 1500- och 1600-talen härjades kyrkan flera gånger i samband med krig mellan Sverige och Danmark. Kyrka genomgick en större ombyggnad på 1700-talet, då den utvidgades och byggdes till med sakristia och något senare med ett torn. Sakristian är uppförd 1744 och tornet är uppfört av Peter Holmgren från Laholm 1777. Vid en renovering 1863-64 gjorde alla fönster större.

Femsjö kyrka har rektangulärt långhus med rakavslutat kor. Tornet i väster är jämbrett med långhuset. På norra sidan vid koret är en sakristia tillbyggd. Långhuset och sakristian har branta sadeltak. Tornet har torntak i höjd med långhuset och en tornöverbyggnad klädd i vit panel med mörka ljudluckor. Över klockvåningen finns en åttkantig ”lanternin” som avslutas uppåt med en spira, samt en järnspira med klot och vindflöjel. Samtliga tak är täckta med kyrkspån. Huvudentré till kyrkan finns på tornets södra sida, och har en mycket ålderdomlig port. Sidoingång till kyrkorummet finns mitt på långhuset södra sida, även denna med ålderdomlig port. Över sidoingångens dörrparti finns ett lunettfönster med solstråleformad spröjs. Kyrkan har småspröjsade rundbågefönster. Den övre fönsterluften har solstråleformad spröjs.

Kyrkorummet täcks av ett valv (korgbågformat valv) i trä. En stor del av inredningen härstammar från 1700-talet, bla predikstol, altartavlor och takmålningar. Altartavlorna och predikstolen är utförda av bildhuggaren Sven Segerwall från Växjö. Den mittersta altartavlorna är tillverkad 1726, de andra två och predikstolen 1744. Takmålningarna är målade 1749 av Peter Edberg från Jönköping. Kyrkans takmålningar har aldrig varit övermålade. Altartavlorna togs bort vid en renovering 1863-64 då korfönstret förstörades, men sattes tillbaka 1942 då även korväggen återställdes. I kyrkan finns även inventarier från tidigare århundraden, t ex dopfunt i sten från 1300-talet, madonnabild och helgonbild från 1400-1500-talen och kyrkklockor från 1600-talet. Orgel från 1962. Mindre läktarunderbyggnader för handikappanpassad toalett och kapprum, tillkomna 2005.

Sammanfattning

Femsjö kyrka är troligen ursprungligen en medeltida kyrka, men det är framförallt kyrkans 1700-tals karaktär som är framträdande. Både kyrkans exteriör med spåntäckt spira och kyrkans interiör härstammar från 1700-talets omgestaltningar av kyrkan. Femsjö kyrka har ett flertal 1700-tals inventarier av högt kulturhistoriskt värde samt ett tak med 1700-tals takmålningar som aldrig har varit övermålade. Det finns dessutom ett flertal medeltida föremål i kyrkan.

Att särskilt tänka på vid vård och underhåll av Femsjö kyrka

- Kyrkans välbevarade 1700-tals exteriör.
- Medeltida murverk utgör i sig ett omistligt kulturarv.
- Den välbevarade 1700-talsinredningen.
- Flera medeltida föremål; dopfunt från 1300-talet, madonnabild och helgonbild från 1400-1500-talen.
- Ålderdomliga portar till vapenhuset och långhuset..

II.8 Käll- och litteraturförteckning

- Arkiv: (1) Kulturmiljö Halland
(2) Samfällighetens arkiv
- Litteratur: (3) Färgaryds Kyrka 1846 till 1950 Sven Colliander
(4) Kyrkobyggnader i Småland, del 2 , Riksantikvarieämbetet och Kungl. Vitterhets Historie- och antikvitets akademien
(5) Julhälsning 1971
(6) Välkommen till Färgaryds kyrka Thomas Ehde
(9) Femsjö kyrka (vikt blad) Loi Stefansson
- Övrigt (7) (F.d. kyrkvaktmästare Bengt Bengtsson , Färgaryd
(8) Kyrkguiden Sture Wahlström , Femsjö

Färgaryds kyrka

1311	1
1641	1
1643	1
1707	1
1708	1
1727	1
1728	1
1747	1
1749	1
1760	1
1762	1
1768	1
1771	1
1792	1
1793	1
1804	1
1807	1
1812	1
1837	1
1841	1
1843	1
1844	1
1846	1
1872	1+6
1885	1
1890	1
1896	1
1898	1
1899	1+4
1904	1
1919	7
1921	1+4
1924	1
1940-tal	1
1949	1+4
1950	1
1959	7
1963	1
1967	1+4
1973	7
1979	6
1984	2+4
1985	7

Hyltebruks kyrka

1917	1
1922	1
1923	1
1924	1
1954	2
1957	2
1967	1
1968	1
1969	1
1974	1
1981	2
1984	2
2006	2
2007	2

Femsjö kyrka

1563	5
1579	5
1663	9
1681	9
1727	5
1736	5
1744	5
1745	8
1749	5+8
1797	5
1860-tal	5+8
1876	8
1890	5
1903	8
1913	5
1942	5+8
1952	5
1961	5+8
1969	1+5
1971	5
1975	1+8
1978	8
2002	8
2005	8+2
2007	8